

Sygn. akt III Ca 1180/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SSO Anna Hajda

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...)

w G.

przeciwko W. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt II C 2372/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Anna Hajda

UZASADNIENIE

Powódka (...) z siedzibą w G. domagała się od pozwanego W. M. zapłaty kwoty 764,17 zł wraz z odsetkami oraz żądała zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że w ramach prowadzonej przez siebie działalności udzieliła A. M. pożyczki odnawialnej, na mocy której pożyczkobiorca uzyskał prawo wielokrotnego zadłużania się do kwoty 500 zł, jednocześnie pożyczkobiorca był zobowiązany do uiszczania comiesięcznych wpłat w wysokości 5% wykorzystanej w ramach limitu kwoty pożyczki. Pożyczkobiorca nie spłacał udzielonej pożyczki, a w dniu 14 kwietnia 2010 r. zmarł. Powódka wskazała, że następcą prawnym zmarłego pożyczkobiorcy jest pozwany w niniejszej sprawie - W. M., który mimo wezwania do uiszczenia zadłużenia nie zapłacił należnej kwoty.

Nakazem zapłaty z dnia 31 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej uwzględnił w całości powództwo. Pozwany wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu złożył sprzeciw od tego nakazu. Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej przywrócił pozwanemu termin do złożenia sprzeciwu w sprawie.

W sprzeciwie pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, przekazanie sprawy według właściwości do Sądu Rejonowego w Gliwicach oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał, że powódka nie udowodniła by jakiegokolwiek majątek wchodził w skład spadku po A. M. powołując się przy tym na postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach o stwierdzeniu uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku i przyjęcie spadku

z dobrodziejstwem inwentarza. Dodatkowo pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia oraz zarzut prekluzji dowodowej niezgłoszonych dotąd przez powódkę dowodów.

W odpowiedzi na sprzeciw powódka wniosła o zastrzeżenie w wyroku prawa powoływania się przez pozwanego w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości czynnej spadku i odpowiadając na zarzuty pozwanego powołała dalsze dowody. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia powódka argumentowała, że roszczenie stało się wymagalne z chwilą śmierci poprzednika prawnego pozwanego i do czasu złożenia powództwa nie upłynął wymagany 3 letni okres przedawnienia.

Postanowieniem z dnia 4 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej uznał się za niewłaściwy i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gliwicach.

Wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach w punkcie pierwszym zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 764,17 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 lipca 2012 roku do dnia zapłaty, zastrzegając jednocześnie pozwanemu prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku przyjętego po ojcu – A. M. z dobrodziejstwem inwentarza. W punkcie drugim wyroku Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 177,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą tej treści rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

Powódka i poprzednik prawny pozwanego w dniu 4 maja 2009 r. zawarli umowę o antykrzysową linię pożyczkową. Poprzednik prawny pozwanego był członkiem (...). Udzielona pożyczka nie została w całości spłacona. A. M. zmarł w dniu 14 kwietnia 2010 r. Członkowie (...) byli związani treścią statutu. Pozwany jest następcą prawnym zmarłego A. M.. Pozwany był bezskutecznie wzywany przez powódkę do zapłaty.

W tak ustalonym stanie faktycznym zważył Sąd Rejonowy, że powództwo jako zasadne podlegało uwzględnieniu w całości. Pozwany nie kwestionował w toku sprawy swojej legitymacji biernej jako następcę prawny zmarłego pożyczkobiorcy A. M. i powoływał się na niektóre aspekty prawne wynikające z przyjętego z dobrodziejstwem inwentarza spadku po zmarłym ojcu.

Poprzednika prawnego pozwanego łączyła z powódką umowa pożyczki, do której zastosowanie znajdują przepisy art. 720 k.c. i dalej w zw. z art. 3 ust. 1 obowiązującej w dniu zawarcia pożyczki ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. Z 1996 r., Nr 1, poz. 2 z późn. zm.). Na skutek śmierci A. M. w dniu 14 kwietnia 2010 r. na mocy § 15 statutu (...) ustało jego członkostwo w (...), zatem w związku z regulacją art. 28 powołanej wyżej ustawy, który stanowił, że w razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot pożyczki lub kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa, roszczenie powódki stało się wymagalne właśnie z dniem 14 kwietnia 2010 r. Nie jest więc zasadny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia objętego pozwem, skoro pozew ten został wniesiony w dniu 23 lipca 2012 r., a zatem przed upływem ogólnego 3 letniego terminu przedawnienia określonego w art. 118 k.c. Bezzasadny jest również zarzut niewykazania przez powódkę istnienia majątku spadkowego w związku z regulacją art. 319 k.p.c. oraz art. 1031 § 2 zdanie pierwsze k.c. W świetle pierwszego z powołanych wyżej przepisów, jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych, albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Z kolei w myśl drugiego w/w przepisu, w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Dopiero rzeczą ewentualnego postępowania egzekucyjnego jest ustalenie, czy wierzyciel znajdzie realne zaspokojenie z masy spadkowej. Jak trafnie podkreśla Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 7 marca 2013 r. (V ACa 1007/12, publ. W OSA 2013/10/59-78) „kwestia, czy długi spadkowe przekraczają stan czynny spadku wobec jego przyjęcia z dobrodziejstwem inwentarza, nie podlega badaniu w ramach postępowania rozpoznawczego. Ograniczenie odpowiedzialności dłużnika - spadkobiercy może być zastrzeżone w wyroku (art. 319 k.p.c.) bądź w klauzuli wykonalności nadanej przeciwko spadkobiercy (art. 792 k.p.c.). Artykuł 319 k.p.c.,

uprawniający sąd do ograniczenia w sentencji wyroku zakresu odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy do wartości stanu czynnego spadku (przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza z art. 1031 § 2 k.c.), nie daje podstawy do oddalenia powództwa wytoczonego przez wierzyciela spadkodawcy na tej podstawie, że zmarły nie pozostawił spadku. Ustalenie, czy istnieje spadek (majątek) pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności, należy do postępowania egzekucyjnego”. Przytoczony powyżej pogląd Sąd Rejonowy w pełni zaakceptował i przyjął jak swój. Z powyższej przyczyny Sąd na rozprawie w dniu 12 marca 2014 r. oddalił wnioski dowodowe pozwanego o przeprowadzenie dowodu z akt egzekucyjnych oraz przesłuchania pozwanego na tę okoliczność, że pozwany nie odziedziczył po ojcu żadnego majątku jako nieprzydatne do rozpoznania sprawy.

Odnosząc się do podniesionego w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzutu prekluzji dowodowej, należy przyjąć, że zarzut ten został złożony niejako „na przyszłość”, celem zapobieżenia składania przez powódkę coraz to nowych dowodów. Z oczywistych względów zarzut ten nie mógł działać wstecz w stosunku do dowodów już zgłoszonych przez powódkę. Zwrócić należy jednak uwagę, że obecne przepisy kodeksu postępowania cywilnego obowiązujące od dnia 3 maja 2012 r. nie przewidują w postępowaniu uproszczonym, w którym rozpoznawana była niniejsza sprawa prekluzji dowodowej (uchylono art. 505⁵ k.p.c.), w miejsce czego zastosowanie znajduje system dyskrecjonalnej władzy sędziowskiej w dopuszczaniu dowodów (znowelizowany art. 207 § 6 i 7 k.p.c. oraz art. 217 § 2 i 3 k.p.c.).

Nietrafny jest też zarzut procesowy pełnomocnika pozwanego dotyczący wezwania przez Sąd powódki do złożenia szeregu dokumentów w oryginałach albo kopiach poświadczonych przez profesjonalnego pełnomocnika występującego w sprawie. Wszak dowody te zostały w sprawie zgłoszone wcześniej, a jedynie ze względu na zakwestionowanie ich formy przez pełnomocnika pozwanego Sąd zobowiązał powódkę do ich przedstawienia w należytej formie pod rygorem ich pominięcia.

Bez znaczenia dla sprawy pozostaje także zarzut pełnomocnika pozwanego nieprzedstawienia przez powódkę dowodu w postaci dokumentu dyspozycji wypłaty pożyczki wskazanego w pozwie. Powódka ostatecznie nie przedstawiła tego dowodu, a Sąd nie poczynił w oparciu o taki dokument ustaleń faktycznych, poprzestając jako na wystarczających innych dowodach złożonych w sprawie uznając je za wystarczające w świetle dyrektywy zawartej w art. 6 k.c.

Biorąc wszystko powyższe pod uwagę, uznał Sąd Rejonowy, że powódka należycie udowodniła swoje roszczenie tak co do zasady jak i co do wysokości. Zresztą w tym drugim zakresie pozwany nie kwestionował w trakcie procesu wysokości dochodzonej pozwem kwoty, czy prawidłowości wyliczeń przedstawionych przez powódkę, dlatego Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążając nimi pozwanego jako stronę przegrywającą proces.

Apelację od wskazanego powyżej wyroku złożył pozwany, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając : - naruszenie art. 244 i 245 kpc (w zw. z art. 236 kpc) mające istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez dopuszczenie jako dowodu z dokumentów i zaliczenie w poczet materiału dowodowego dokumentów nie będących w rzeczywistości dokumentami w rozumieniu kpc, lecz wyłącznie kopiami; - naruszenie art. 3 i 5 kpc oraz art. 6 kc (w zw. z art. 233 par 1 kpc), mające istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez brak bezstronności Sądu przejawiający się w wejściu przez z założenia obiektywny i bezstronny Sąd w kontradiktoryjnym procesie cywilnym niejako w rolę pełnomocnika strony powodowej i zobowiązanie jej do dostarczenia dowodów z szeregu wprost wskazanych dokumentów, które pomimo, że będące w posiadaniu powoda i pomimo, że stanowiące oparcie dla wysuniętych przez powoda roszczeń nie zostały przez niego z własnej woli dostarczone do Sądu i to pomimo powoływania się na nie przez powoda w sprawie; - naruszenie zasad współzycia społecznego oraz zasady zaufania do obywateli do organów wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności do Sądu, poprzez pozbawienie powoda tego zaufania, a to wobec w/w działania Sądu odbiegającego od zachowania bezstronnego arbitra.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenia od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego i kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. Jako ewentualny sformułowano

w apelacji wnioski o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powódka domagała się jej oddalenia i zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie mogła odnieść zamierzonego skutku, jako że zaskarżone orzeczenie jest trafne i odpowiada prawu. Sąd Okręgowy w pełnym zakresie podziela za równo ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, jak i przedstawione w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia wywody prawne. Zarzuty apelacji uznać należy za całkowicie chybione. W żadnym wypadku nie można zgodzić się z poglądem prezentowanym w apelacji iżby zaskarżony wyrok wydany został z naruszeniem art. 244 i 245 kpc. Wskazał Sąd Rejonowy, że powódka została wezwana do przedłożenia do akt sprawy oryginałów lub prawidłowo uwierzytelnionych kopii dokumentów, z których dowody zostały powołane już w pozwie, wyłącznie wskutek zakwestionowania ich formy przez pełnomocnika pozwanego. Wobec wykonania przez powoda nałożonego przez Sąd zobowiązania w terminie, dopuścił i przeprowadził Sąd Rejonowy dowody z prawidłowo poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii dokumentów. Z uwagi na powyższe także kolejny zarzut apelacji nie może się ostać. Trudno zgodzić się ze skarżącym, że – w okolicznościach konkretnej sprawy – zobowiązanie powoda do przedłożenia określonych dokumentów stanowiło swoiste pouczenie powoda przez Sąd. W żadnym razie analiza akt sprawy nie może prowadzić do wniosku o stroniczości Sądu.

Reasumując powyższe, apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu, stosownie do treści art. 385 kpc.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do treści art. 98 kpc.

SSO Anna Hajda